

**PUBLICZNE GIMNAZJUM NR 1
IM. KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ
W SIEDLCACH**

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO**

SPIS TREŚCI:

- I. Obszary oceniania.
- II. Kryteria oceny prac pisemnych.
- III. Kryteria oceny wypowiedzi ustnych.
- IV. Kryteria oceny działań praktycznych.
- V. Sprawdzanie wiadomości i umiejętności uczniów.
- VI. Korygowanie błędów uczniów.
- VII. Dokumentowanie osiągnięć i postępów.
- VIII. Sposoby i zasady informowania uczniów i rodziców o postępach i osiągnięciach.
- IX. Ocena semestralna i końcoworoczna.
- X. Zasady oceniania uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- XI. Wymagania edukacyjne

I. Obszary oceniania

Ocenianiu podlegają wiedza i umiejętności określone programem nauczania oraz następujące formy aktywności ucznia:

- a) pisemne: wypracowania, testy, sprawdziany (literackie, gramatyczne), dyktanda, kartkówki, prace domowe na określony temat, formy wypowiedzi poznane w szkole podstawowej i gimnazjum: notatka, plan, opis, opowiadanie, charakterystyka, sprawozdanie, streszczenie, rozprawka, reportaż, artykuł, recenzja, wywiad, pamiętnik, dziennik; pisma użytkowe: list, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, reklama, podanie, życiorys, curriculum vitae (cv),
- b) ustne: aktywność (kreatywność) na lekcjach, wypowiedzi ustne na zadany temat, czytanie tekstów, recytacja, udział w dyskusji (argumentowanie, wnioskowanie, przemówienie),
- c) praktyczne: praktyczne posługiwanie się podstawowymi pojęciami i terminami wyszczególnionymi w programie nauczania, przygotowanie do lekcji, praca w grupie, rozwiązywanie problemów (umiejętność zastosowania wiedzy przedmiotowej w sytuacji praktycznej), inscenizacja, prezentacja informacji przygotowanej samodzielnie, zeszyt przedmiotowy, a także prace nadobowiązkowe, jak np.: realizacja projektu (gazetka, album, plakat, pomoc dydaktyczna, audycja radiowa, nagranie itp.), przygotowanie i prowadzenie fragmentu lekcji, udział w konkursie polonistycznym, krasomówczym, literackim, recytatorskim oraz udział w uroczystościach i akademiach szkolnych.

II. Kryteria oceny prac pisemnych

• Ocena dyktand

praca bezbłędna	-	celujący
praca z 1 błędem ortograficznym drugorzędym	-	bardzo dobry
1 błędem ortograficznym zasadniczym	-	dobry
2-3 błędami ortograficznymi zasadniczymi	-	dostateczny
4-5 błędami ortograficznymi zasadniczymi	-	dopuszczający
6 i więcej błędami ortograficznymi zasadniczymi	-	niedostateczny

1 błąd ortograficzny zasadniczy = 2 błędy ortograficzne drugorzędne = 5 błędów interpunkcyjnych

Za błędy ortograficzne zasadnicze uznaje się niewłaściwą pisownię wyrazów wchodzących w zakres omówionej i sprawdzanej na dyktandzie znajomości danej reguły bądź reguł ortograficznych. Błędy drugorzędne to pozostałe błędy.

W przypadku dyktanda sprawdzającego znajomość wszystkich reguł ortograficznych za błędy ortograficzne zasadnicze uznaje się niewłaściwą pisownię: ó, u, rz, ż, ch, h; nie z różnymi częściami mowy; cząstki by; ą, ę, om, on, em, en; wielką i małą literą.

- **Ocena testów i sprawdzianów, kartkówek**

Skala procentowo-punktowa oceniania prac pisemnych (sprawdzianów, prac klasowych, kartkówek):

Ocena słowna	Ocena cyfrowa	Procent punktów
niedostateczny	1	30 % i poniżej
dopuszczający minus	2-	31-37 %
dopuszczający	2	38-43 %
dopuszczający plus	2+	44-50 %
dostateczny minus	3-	51-58 %
dostateczny	3	59-67 %
dostateczny plus	3+	68-75 %
dobry minus	4-	76-80 %
dobry	4	81-85 %
dobry plus	4+	86-90 %
bardzo dobry minus	5-	91-93 %
bardzo dobry	5	94-97 %
bardzo dobry plus	5+	98-100 %
celujący	6	powyżej 100%

Ocenę celującą z pracy klasowej otrzymuje uczeń, który uzyskał co najmniej ocenę bardzo dobrą i rozwiązał/wykonał dodatkowe zadania na ocenę celującą.

- **Kryteria oceny wypracowań** (prac klasowych, prac domowych ćwiczących daną formę wypowiedzi):

a) poziom merytoryczny:

- zrozumienie tematu, zgodność treści z tematem,
- dobór materiału rzeczowego i umiejętne wykorzystanie go w pracy,
- wnioskowanie, uzasadnianie sądów, wartościowanie,
- umiejętne włączanie cytatów do tekstu;

b) kompozycja:

- posługiwanie się określoną formą wypowiedzi,
- konsekwencja kompozycyjna,
- spójność tekstu,
- estetyka pracy;

c) język i styl:

- zgodne z normą posługiwanie się fleksją, frazeologią i składnią,
- bogate słownictwo,
- poprawność ortograficzna i interpunkcyjna,
- funkcjonalność (celowość) zastosowanych form gramatycznych, słownictwa, konstrukcji składniowych.

- **Klasyfikacja błędów w pracach pisemnych**

1. Błędy merytoryczne:
 - a) błędy rzeczowe – dotyczą głównie treści pracy (wiadomości i zastosowania wiadomości)
 - brak zrozumienia istoty faktów, wydarzeń, zjawisk oraz związków i zależności między nimi,
 - niewłaściwe użycie pojęć, terminów, nazwisk, nazw (także ich błędny zapis),
 - zniekształcenie cytatów,
 - b) błędy logiczne (błędy w myśleniu):
 - brak powiązań pomiędzy poszczególnymi częściami zdania lub nieumiejętność wyznaczania granic zdania (wielka litera, kropka),
 - naruszanie związków wyrazów w zdaniu.
2. Błędy gramatyczne:
 - a) błędy fleksyjne:
 - nieodmianianie wyrazów,
 - niepoprawna odmiana wyrazów,
 - b) błędy składniowe:
 - niepoprawny szyk wyrazów,
 - powtarzanie tych samych struktur zdaniowych,
 - niewłaściwe użycie przyimków, spójników, zaimków względnych, imiesłowowego równoważnika zdania,
 - niedokładne lub niepoprawne rozumienie znaczenia związku frazeologicznego.
3. Błędy wyrazowe:
 - a) leksykalne:
 - niezrozumienie znaczenia wyrazu,
 - zbędne zapożyczenia,
 - dobór niewłaściwych wyrazów bliskoznacznych,
 - nadużywanie modnych wyrazów,
 - b) frazeologiczne:
 - łączenie elementów pochodzących z dwóch różnych związków frazeologicznych,
 - swobodne przekształcanie związków frazeologicznych,
 - przesadne wzmocnienia.
4. Błędy stylistyczne (nie nastąpiło naruszenie norm gramatycznych, ale dokonano złego wyboru środków językowych):
 - wielosłowie,
 - wieloznaczność,
 - skróty myślowe,
 - mieszanie stylów,
 - ubóstwo słownictwa ujawniające się w nadużywaniu zaimków,
 - nadużywanie wyrazów obcych zakłócających komunikatywność.

- **Sposoby oznaczania błędów w pracach pisemnych (na marginesie pracy):**

Rodzaj błędu	Sposób oznaczenia
1. Błędy merytoryczne: - błędy rzeczowe, - błędy logiczne.	rzecz.
2. Błędy gramatyczne: - fleksyjne, - składniowe.	jęz.

3. Błędy wyrazowe: - leksykalne, - frazeologiczne.	
4. Błędy stylistyczne	styl.
5. Błędy pisowni: - ortograficzne, - interpunkcyjne, - graficzne (przestawienia, opuszczenie, zamiana liter)	ort. int. graf.

III. Kryteria oceny wypowiedzi ustnych

- **Kryteria oceny wypowiedzi ustnej na zadany temat:**
 - Znajomość materiału programowego omówionego na lekcjach.
 - Dobór i selekcja materiału.
 - Spójność wypowiedzi.
 - Logiczny układ całości.
 - Bogaty zasób słownictwa, posługiwanie się nowo poznanymi terminami i pojęciami.
 - Zgodność wypowiedzi z normą językową.
 - Właściwe tempo i intonacja wypowiedzi.
 - Wyrazistość wypowiedzi, właściwa artykulacja i dykcja.
 - Komunikatywność przekazu.
 - Kultura wypowiedzi.
 - Dokonywanie uogólnień, samodzielnych sądów i spostrzeżeń.
 - Umiejętne włączenie się do dyskusji: prezentowanie własnego stanowiska i punktu widzenia, dobór argumentów, formułowanie wniosków.
 - Oryginalność wypowiedzi, wzbudzenie zainteresowania słuchaczy.

- **Kryteria oceny recytacji:**
 1. Stopień pamięciowego opanowania tekstu
 2. Wyrazistość wygłoszenia utworu, właściwa artykulacja i dykcja
 3. Uwzględnianie znaków przestankowych
 4. Zgodność interpretacji głosowej z charakterem utworu (modulacja głosu, odpowiednie tempo wypowiedzi)
 5. Oryginalność, ekspresja („pomysł” na tekst, elementy gestykulacji i mimiki)

IV. Kryteria oceny działań praktycznych

1. Znajomość i rozumienie omawianych na lekcjach zagadnień.
2. Umiejętne przekształcanie zdobytych wiadomości.
3. Tworzenie nowych rozwiązań na podstawie już znanych.
4. Stosowanie zdobytych wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych i nietypowych (nowych).
5. Korzystanie z różnych źródeł informacji.
6. Oryginalność rozwiązania.

V. Sprawdzanie wiadomości i umiejętności ucznia

1. Każdy dział programowy z nauki o języku kończy się pomiarem sumatywnym (test lub praca klasowa).
2. Prace klasowe, sprawdziany z nauki o języku, sprawdziany ortograficzne, dyktanda powinny być zapowiedziane co najmniej tydzień wcześniej.
3. Każda praca klasowa powinna być poprzedzona lekcją powtórzeniową i podaniem wymagań edukacyjnych.
4. Sprawdzian z ostatniej lekcji i kartkówka, trwające nie dłużej niż 15 min, mogą odbywać się bez zapowiedzi.
5. Sprawdzian trwający dłużej niż 15 minut musi być zapowiedziany.
6. Termin oddawania sprawdzonych prac pisemnych nauczyciel ustala wspólnie z uczniami, jednak nie może on przekroczyć trzech tygodni.
7. Aktywność ucznia na lekcji i poza obowiązkowymi zajęciami może być nagrodzona stopniem lub plusem. Cztery plusey to ocena bardzo dobra.
8. Uczeń ma prawo być trzy razy w semestrze nieprzygotowany do lekcji (brak zeszytu przedmiotowego, podręcznika, omawianej lektury, nieprzygotowanie ustne i pisemne z wyjątkiem prac kontrolnych i dłuższych wypracowań) pod warunkiem, że zgłosi to nauczycielowi przed zajęciami. Nauczyciel odnotowuje je jako minus i nie bierze pod uwagę przy wystawianiu oceny semestralnej i końcoworocznej. Czwarte i kolejne nieprzygotowanie ucznia do zajęć są jednoznaczne z otrzymaniem przez niego oceny niedostatecznej.
9. Niezgłoszone przez ucznia nieprzygotowanie do lekcji po wywołaniu go do odpowiedzi lub sprawdzeniu przygotowania pociąga za sobą wpisanie oceny niedostatecznej (wyjątek stanowi uczeń mający „szczęśliwy numer”).
10. Prawo do ulg w pytaniu („szczęśliwy numer”) nie obowiązuje w styczniu i czerwcu.
11. W klasach pierwszych, na początku roku szkolnego stosuje się dwutygodniowy „okres ochronny” (nie stawiamy ocen niedostatecznych).
12. W klasach pierwszych, we wrześniu, przeprowadza się test diagnozujący. Ocenę z tego testu wpisuje się do dziennika papierowego kolorem czarnym. W dzienniku elektronicznym ma ona kolor limegreen i jej waga wynosi 1. Ocenę tej nie bierze się pod uwagę przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej.
13. Najpóźniej na dwa tygodnie przed klasyfikacją (śródroczną, końcoworoczną) należy zakończyć przeprowadzanie prac klasowych, a sprawdzone prace należy oddać tydzień przed klasyfikacją.
14. Na każdej lekcji sprawdzane są ilościowo prace domowe, zaś jakościowo w miarę potrzeb, nie rzadziej niż 3 razy w semestrze.
15. W przypadku nieobecności nauczyciela w dniu sprawdzianu, pracy klasowej itp., termin należy ponownie uzgodnić z klasą (przy czym nie obowiązuje tygodniowe wyprzedzenie).
16. Minimalna ilość sprawdzianów pisemnych w roku szkolnym:
 - dwie dłuższe (godzinne lub dwugodzinne) prace pisemne, testy lub prace pisemne połączone z pytaniami testowymi,
 - dwa sprawdziany pisemne z gramatyki dotyczące większej partii materiału,
 - cztery dyktanda lub sprawdziany ortograficzne,
 - kartkówki według uznania nauczyciela (najwyżej pięć w ciągu semestru).

VI. Korygowanie błędów uczniów

1. Po każdej pracy klasowej dokonuje się analizy błędów i poprawy.
2. Uczniowie, u których stwierdzono braki, mogą je uzupełnić, wykonując dodatkowe zadania domowe.
3. Ocenianie bieżące ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie mu informacji o jego osiągnięciach, poprzez wskazanie, co robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.

4. Pisemne prace klasowe są obowiązkowe. Uczeń nieobecny na pracy pisemnej, zalicza ją w sposób uzgodniony z nauczycielem, w terminie ustalonym przez nauczyciela. W przypadku odmowy, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
5. Uczeń może poprawiać każdą ocenę ze sprawdzianu lub pracy klasowej oraz 3 inne oceny otrzymane w danym semestrze po ustaleniu z nauczycielem terminu, formy poprawy i rodzaju oceny. Każdą ocenę z poprawy wpisuje się do dziennika papierowego i elektronicznego (funkcja POPRAW, ocena pierwotna i ocena uzyskana w wyniku poprawy znajdują się w nawiasie kwadratowym).
6. Uczeń może poprawiać oceny z pisemnych prac klasowych w terminie wyznaczonym przez nauczyciela w ciągu 7 dni od rozdania prac. Uczeń tylko raz poprawia daną ocenę. W szczególnych przypadkach możliwe jest ustalenie dodatkowego terminu poprawy. Ustalona przez nauczyciela niedostateczna ocena klasyfikacyjna końcoworoczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego wg zasad określonych w Statucie Szkoły.
7. Uczniowie mający kłopoty ze zrozumieniem pewnych partii materiału mogą korzystać z pomocy nauczyciela.

VII. Dokumentowanie osiągnięć i postępów

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów odbywa się wg skali wyrażonej w stopniach.
2. Oceny osiągnięć edukacyjnych (bieżące, klasyfikacyjne śródroczne, klasyfikacyjne roczne i końcowe) ustala się wg następującej skali:

Nr	Ocena słowna	Ocena cyfrowa	Skrót
1.	celujący	6	cel.
2.	bardzo dobry	5	bdb.
3.	dobry	4	db.
4.	dostateczny	3	dst.
5.	dopuszczający	2	dop.
6.	niedostateczny	1	ndst.

3. Pozytywne oceny (bieżące, klasyfikacyjne śródroczne, klasyfikacyjne roczne i końcowe) to oceny ustalone w stopniach: celujący (6), bardzo dobry (5), dobry (4), dostateczny (3), dopuszczający (2).
4. Oceną negatywną (bieżącą, klasyfikacyjną śródroczną, klasyfikacyjną roczną i końcową) jest ocena ustalona w stopniu – niedostateczny (1).
5. W ocenianiu bieżącym oraz klasyfikacji śródrocznej dopuszcza się stosowanie znaków + (plus) i – (minus) z wyjątkiem plusa/minusa przy ocenie celującej i plusa/minusa przy ocenie niedostatecznej.
6. Aktywność ucznia może być oceniana także za pomocą plusów – cztery plusy składa się na ocenę bardzo dobrą. Brak aktywności na zajęciach, brak orientacji w zadaniach wykonywanych na lekcji bądź nieprzygotowanie do lekcji może być oceniane jako minus – cztery minusy równa się ocenie niedostatecznej.
7. Oprócz znaku cyfrowego, umieszczamy w dzienniku papierowym informacje dodatkowe, takie jak: zakres materiału, data, forma oceniania.

8. W dzienniku elektronicznym informacje dodatkowe mogą być zamieszczane w postaci komentarza do oceny. W przypadku sprawdzianu lub pracy klasowej komentarz do oceny jest obowiązkowy.
9. Ujednoliceniu podlegają kolory wpisywanych ocen. Oceny z dyktand i prac klasowych, wymagających znajomości większego zakresu wiedzy i umiejętności, wpisywane są do dziennika papierowego i elektronicznego kolorem czerwonym, kartkówki zaś – kolorem zielonym. Inne oceny kolorem czarnym lub niebieskim - w przypadku dziennika papierowego. W dzienniku elektronicznym poszczególnym ocenom nadaje się odpowiednią wagę i zaznacza się je następującymi kolorami (według nazewnictwa w dzienniku LIBRUS)
 - kartkówka – kolor – limegreen (waga 6)
 - sprawdzian - kolor crimson (waga - 10)
 - klasówka - kolor red (waga - 10)
 - sprawdzian z lektury – kolor lihtsalmon (waga - 8)
 - recytacja- kolor khaki (waga – 6)
 - wypracowania domowe - kolor gold (waga - 8)
 - inne prace domowe - kolor darkorange (waga – 3)
 - prace/ zadania dodatkowe - kolor deeppink (waga – 8)
 - udział w konkursach polonistycznych kolor lihtskyblue (waga – 5)
 - osiągnięcia w konkursach polonistycznych - kolor tan (waga – 10)
 - zeszyt przedmiotowy- kolor darkgray (waga – 4)
 - aktywność – kolor mediumorchid (waga – 5)
 - wypowiedzi ustne – kolor lightpink (waga – 8)
 - odpowiedź ustna– kolor blue (waga – 5)
 - praca w grupie –kolor silver (waga – 3)
 - czytanie głośne – kolor darkseagreen (waga - 4)
 - czytanie ze zrozumieniem - kolor greenyellow (waga - 5)
 - test diagnozujący w klasie pierwszej – kolor lawngreen (waga – 1) (bez wliczania do średniej)
10. Jeżeli uczeń nie przystąpił do pisania pracy klasowej, kartkówki lub innej przewidzianej przez nauczyciela formy sprawdzania wiedzy w miejsce brakującej oceny w dzienniku elektronicznym należy wpisać 0 (zero).
11. Ocenę śródroczną i roczną wystawiamy z co najmniej ośmiu ocen cząstkowych w semestrze (w tym minimum dwie z prac klasowych).
W przypadku ucznia objętego nauczaniem indywidualnym dopuszcza się mniejszą liczbę ocen cząstkowych.

VIII. Sposoby i zasady informowania uczniów i rodziców o postępach i osiągnięciach

1. Oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i jego rodziców.
2. Uczeń jest informowany o ocenie cząstkowej w momencie jej wystawienia.
3. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego; uczeń i jego rodzice (prawni opiekunowie) mogą otrzymać je do wglądu na zasadach określonych przez nauczyciela.
4. Na prośbę ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel ustalający ocenę powinien ją ustnie uzasadnić.
5. Rodzice informowani są o postępach i osiągnięciach uczniów na spotkaniach klasowych oraz podczas „dni otwartych”.

6. Na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel jest zobowiązany wpisać w dzienniku papierowym i elektronicznym grożące oceny niedostateczne. Wychowawca klasy informuje o tym rodziców według zasad zapisanych w Statucie Szkoły.
7. Na dwa tygodnie przed klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel jest zobowiązany wpisać w dzienniku papierowym i elektronicznym wszystkie przewidywane oceny semestralne i końcoworoczne. Oceny przewidywane nie muszą być ocenami klasyfikacyjnymi.
8. Na prośbę ucznia lub rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel dokonuje wpisu oceny zeszycie przedmiotowym.
9. Indywidualne rozmowy nauczyciela z rodzicami możliwe są w ciągu dnia pracy pod warunkiem, że nie zakłóca to organizacji pracy nauczyciela i zapewnienia bezpieczeństwa uczniów z zachowaniem prawa nauczyciela do odmówienia rodzicowi rozmowy, gdy zajdą ww. okoliczności.

IX. Ocena semestralna i końcoworoczna

1. Uczeń pracuje na ocenę końcową (semestralną, końcoworoczną) cały rok.
2. Ocenę semestralną i końcoworoczną wystawiamy co najmniej z ośmiu ocen cząstkowych (w tym minimum z dwu prac pisemnych).
3. Ocena semestralna i końcoworoczna nie jest średnią ocen cząstkowych.
4. Na ocenę końcową większy wpływ mają oceny cząstkowe z prac klasowych, wypracowań, testów i sprawdzianów (zapisanych czerwonym kolorem) oraz kartkówek (zapisanych zielonym kolorem) niż oceny cząstkowe za pozostałe formy aktywności ucznia, które mogą podwyższyć lub obniżyć ocenę semestralną lub końcoworoczną.
5. Ocena niedostateczna na koniec roku może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.
6. Uczeń, który opuścił ponad 50% lekcji języka polskiego jest nieklasyfikowany i aby uzyskać ocenę semestralną lub końcoworoczną musi zdać egzamin klasyfikacyjny w terminie ustalonym przez dyrekcję szkoły, przed wyznaczoną komisją egzaminacyjną. Uczeń ten otrzymuje najpóźniej miesiąc przed egzaminem zestaw zagadnień obowiązujących do zaliczenia przedmiotu.

X. Ocena uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (np. dysleksją rozwojową) honorowane są opinie wydawane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Nauczyciel polonista po zapoznaniu się z treścią opinii dostosowuje formy i metody pracy do specyficznych trudności w uczeniu się.

W pracach pisemnych uczniów z dysleksją, dysgrafią ocenia się przede wszystkim wartość merytoryczną pracy i podwyższa się limit dopuszczalnych błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. Oceniając dyktanda uczniów dyslektycznych nauczyciel stosuje indywidualne podejście i podwyższa limit dopuszczalnych błędów ortograficznych i interpunkcyjnych.

Formy i metody dostosowania wymagań dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się i obniżonymi możliwościami intelektualnymi

1. Uczniowie z dysleksją rozwojową:

- a) w wypowiedzi ustnej kładziemy nacisk na treść, a nie na błędy językowe
- b) w wypowiedziach pisemnych zwracamy uwagę na wiadomości, a nie błędy ortograficzne
- c) dostosowujemy kryteria oceniania dyktand do zaleceń PPP

- d) podczas sprawdzianów umożliwiamy uczniom korzystanie ze słowników
 - e) dajemy możliwość zastąpienia prac pisemnych odpowiedziami ustnymi
- 2. Uczniowie z dysgrafią i dysortografią:**
- a) zwracamy uwagę na merytoryczną zawartość prac pisemnych
 - b) zezwalamy na korzystanie ze słowników ortograficznych
 - c) dostosowujemy kryteria oceniania dyktand do możliwości uczniów doceniamy postępy w dziedzinie ortografii
 - d) mobilizujemy do ciągłej pracy nad utrwaleniem zasad ortograficznych
 - e) proponujemy zestawy ćwiczeń do pracy samodzielnej
- 3. Uczniowie z wadą wymowy:**
- a) umożliwiamy zaliczenie materiału w formie pisemnej zamiast ustnej
 - b) pomagamy podczas odpowiedzi ustnych
 - c) umożliwiamy odpowiedź ustną po zakończeniu lekcji
- 4. Uczniowie z deficytem funkcji wzrokowo-słuchowej:**
- a) umożliwiamy siedzenie w pierwszej i drugiej ławce
 - b) wykorzystujemy reprodukcje, plansze, plakaty
 - c) wydłużamy czas wykonania zadań pisemnych
- 5. Uczniowie, u których stwierdzono wolniejsze tempo pracy:**
- a) pozwalamy zostać na przerwie i dokończyć rozpoczętą pracę (test, sprawdzian)
 - b) dajemy czas do namysłu przed odpowiedzią ustną
 - c) umożliwiamy poprawianie ocen
 - d) udzielamy pochwał na forum klasy
 - e) wydłużamy czas wykonywania zadań pisemnych
 - f) zmniejszamy liczbę zadań do wykonania podczas prac klasowych, kartkówek
- 6. Uczniowie z obniżoną pamięcią trwałą:**
- a) uprzedzamy o odpowiedzi ustnej
 - b) informujemy o zakresie materiału, z którego uczeń będzie odpowiadał
 - c) naprowadzamy ucznia podczas odpowiedzi ustnej
 - d) umożliwiamy zaliczenie treści etapami
 - e) w trakcie samodzielnego rozwiązywania zadań umożliwiamy korzystanie z tabel i słowników

XI. Wymagania edukacyjne

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENY SZKOLNE Z JĘZYKA POLSKIEGO (PROGRAM WSIP – „ŚWIAT W SŁOWACH I OBRAZACH”)

KLASA I GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć ponadprogramowych. uczeń w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia wszystkie wymagania kryterialne jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto w zakresie:

a) słuchania i mówienia uczeń powinien:

- posiadać umiejętności samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć lekcyjnych,
- posiadać umiejętność wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując świadomie użyte tropy i figury retoryczne,
- umieć dokumentować swe wystąpienia wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną,

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń powinien:

- posiadać umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
- praktycznie wykorzystywać, przetwarzać i interpretować treści rozmaitych przekazów medialnych,
- samodzielnie analizować i interpretować dzieła ikonograficzne,

c) pisanie uczeń powinien:

- proponować własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
- podejmować świadome próby tworzenia recenzji, rozprawki, eseju, felietonu
- napisać pracę literacką większych rozmiarów, przemówienie, wystąpienie, referat,
- brać udział i osiągać sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowym i wojewódzkim
- uczestniczyć w konkursach literackich organizowanych na terenie miasta
- podejmować działalność literacką lub kulturalną w różnych formach np. w kółku polonistycznym, teatralnym, dziennikarskim, w grupie poetyckiej

d) nauki o języku uczeń powinien:

- wykazać ponadprogramowe zainteresowania językoznawcze,
- podejmować samodzielne próby poszerzania wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu

e) lektury uczeń powinien:

- legitymować się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,
- odwoływać się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych,
- śledzić aktualne wydarzenia literackie i artystyczne

f) pojęć uczeń powinien:

- posługiwać się bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używać pojęć literackich i kulturowych.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy sytuują się na poziomie osiągnięć dopełniających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas lekcji i w innych miejscach, w których prowadzone są zajęcia (np. biblioteka, muzeum itp.),
- prowadzi samodzielnie notatki,
- wypowiada się zgodnie z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzy precyzyjne wypowiedzi wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- buduje logiczne i spójne formy wypowiedzi na określony temat, próbuje argumentować i wyciągać wnioski,
- prezentuje własne stanowisko i punkt widzenia w ramach toczonych dyskusji, zajmuje stanowisko nadawcy i odbiorcy komunikatu słownego,
- posiada opanowane, wymagane programowo formy mówionych wypowiedzi: opis, opowiadanie, dyskusja, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie,
- wygłasza z pamięci fragmenty prozy i poezji, poparte próbą głosowej interpretacji tekstu (barwa głosu, intonacja, natężenie) i wyraźną świadomością jego zawartości semantycznej,

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- posiada bezbłędnie opanowaną technikę głośnego czytania z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
- czyta interpretacyjnie teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie i świadomie czyta cicho tekst,
- samodzielnie pracuje z tekstem wykorzystując i modyfikując zawarte w nim informacje,
- potrafi cytować,
- biegle zna literackie i teatralne środki wyrazu,
- krytycznie odbiera i analizuje treści przekazów medialnych (TV),
- umie krytycznie analizować reklamy,

- praktycznie korzysta ze słowników,

c) pisanie:

- sprawnie redaguje i tworzy wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania kl. I (notatka słowno-graficzna, opis przedmiotu lub dzieła sztuki, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, charakterystyka postaci filmowej, realnej lub rzeczywistej, list prywatny i oficjalny, streszczenie, sprawozdanie, opis sytuacji, autoprezentacja, samoocena, zawiadomienie, ogłoszenie, zaproszenie, dyskusja),
- próbuje tworzyć przypisy i bibliografię,

d) nauka o języku:

- sprawnie, świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu:
 - komunikacji językowej (zna i stosuje główne zasady nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, rozróżnia informacje przekazywane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie, rozpoznaje intencje wypowiedzi, zna i stosuje zasady etykiety językowej, rozumie konsekwencje stosowania form niestosownych i obraźliwych)
 - fleksji (wskazuje odmienne i nieodmienne części mowy i ich funkcje w różnych formach wypowiedzi - według założeń programowych)
 - składni (klasyfikuje i buduje wypowiedzenia, zdania, równoważniki, zawiadomienia, wykrzyknienia; zdania pojedyncze i różne typy zdań złożonych)
 - ortografii i interpunkcji (zna zasady i reguły i posługuje się nimi w zakresie pisowni *rz, ż, ó, u, ch, h; wielkiej i małej litery*),

e) lektura:

- bardzo dokładnie zna wszystkie lektury programowe, co świadczy o świadomym i krytycznym zapoznaniu się z ich treścią,
- wypowiada się na ich temat,
- prace pisemne na temat lektury reprezentują wysoki poziom literacki,
- posiada bogate informacje na temat autorów lektur,

f) pojęcia:

- rozumie i wykorzystuje oraz definiuje pojęcia i terminy z zakresu teorii literatury, poetyki, języka oraz kultury.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć rozszerzających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie i zdyscyplinowanie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas lekcji w szkole oraz w innych okolicznościach (np. biblioteka, muzeum itp.) i potrafi sporządzić na tej podstawie własną notatkę,
- wypowiada się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzy poprawne językowo, spójne i logiczne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- potrafi wypowiadać się na zadany temat, próbuje argumentować i wnioskować, wyraża własne stanowisko,
- posiada opanowane wymagane programowo formy wypowiedzi,
- wygłasza z pamięci fragmenty prozy i poezji, uwzględniając odpowiednią barwę, intonację i natężenie głosu,

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- sprawnie opanował technikę głośnego czytania z zachowaniem prozodii języka polskiego,
- czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- potrafi cicho pracować z tekstem według wskazówek nauczyciela,
- potrafi cytować,
- zna literackie środki wyrazu oraz środki wyrazu języka teatru,
- świadomie odbiera treści przekazów medialnych,
- analizuje reklamę,
- praktycznie korzysta ze słowników,

c) pisanie:

- poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem kl. I,
- poprawnie zapisuje tekst pod względem graficznym,

d) nauka o języku:

- sprawnie wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:
 - komunikacji językowej (zna główne zasady nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, rozróżnia informacje przekazywane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie, zna intencje wypowiedzi)
 - fleksji (zna formy i funkcje odmiennych i nieodmiennych części mowy)
 - składni (zna rodzaje wypowiedzi, analizuje budowę zdań pojedynczych, rozróżnia rodzaje zdań złożonych,
 - ortografii i interpunkcji (zna zasady i reguły ortograficzne i interpunkcyjne, potrafi je wykorzystać - dopuszcza się nieliczne błędy II stopnia)

e) lektura:

- dokładnie zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- sprawnie i samodzielnie wypowiada się (pisemnie i ustnie) na temat związany z lekturą,
- bierze udział podczas analizy i interpretacji tekstu,
- posiada informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika,

f) pojęcia:

- rozumie pojęcia i terminy oraz funkcjonalnie je wykorzystuje.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć podstawowych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów w rozmaitych sytuacjach dydaktycznych (lekcja w klasie, biblioteka, muzeum itp.)
- na podstawie wypowiedzi nauczyciela potrafi zanotować najważniejsze myśli,
- wypowiada się w sposób poprawny, zgodny z ogólnopolską normą wymowy,
- wypowiada się na określony temat w formie wypowiedzi jednozdaniowej i kilkudzaniowej,
- potrafi wyprowadzać z cudzej i własnej wypowiedzi logiczne wnioski,
- próbuje zabrać głos w dyskusji,
- wygłasza z pamięci wskazane fragmenty prozy i poezji z próbą ich recytacyjnej interpretacji,

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- poprawnie opanował technikę głośnego czytania z zachowaniem najważniejszych reguł prozodycznych,
- czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- czyta cicho teksty umożliwiające dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela,
- potrafi cytować,
- zna podstawowe literackie środki wyrazu oraz główne wyznaczniki języka teatru,
- odbiera treści przekazów medialnych z wykorzystaniem wskazówek nauczyciela,
- zna podstawy języka reklamy, próbuje je samodzielnie analizować,
- potrafi korzystać ze słowników,

c) pisanie:

- redaguje ogólnie poprawne strukturalnie (z dopuszczalnymi błędami kompozycyjnymi, stylistycznymi, językowymi) formy wypowiedzi objęte programem kl. I,
- stosuje akapity,

d) nauka o języku:

- komunikacji językowej (zna główne zasady nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, rozróżnia informacje przekazywane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie, zna intencje wypowiedzi)
- fleksja (zna podstawowe formy i funkcje odmiennej i nieodmiennej części mowy)
- składnia (potrafi rozpoznać rodzaje wypowiedzi, zdania pojedyncze, zdania złożone, nazwać części zdania pojedynczego, nazwać rodzaje zdań złożonych)
- ortografia i interpunkcja (zna zasady i reguły ortograficzne i interpunkcyjne - dopuszcza się błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia)

e) lektura:

- zna treść wszystkich lektur objętych programem kl. I,
- wypowiada się poprawnie pod względem merytorycznym (pisemnie i ustnie) na tematy związane z lekturą,
- zna podstawowe informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika,

f) pojęcia:

- próbuje tworzyć własne definicje pojęć i terminów.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują na poziomie osiągnięć koniecznych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- słucha wypowiedzi nauczyciela i innych uczniów (w różnych sytuacjach dydaktycznych), umożliwiające rekonstrukcję głównych tez i myśli tych wypowiedzi,
- z pomocą nauczyciela sporządza notatkę,
- wypowiada się zgodnie z tematem oraz głównymi normami wymowy ogólnopolskiej,
- tworzy logiczną wypowiedź jednozdaniową oraz próbuje stworzyć spójną wypowiedź wielozdaniową z pomocą nauczyciela,
- redaguje formy wypowiedzi objęte programem nauczania w kl. I z pomocą nauczyciela,

- opanowuje pamięciowo fragmenty prozy i poezji,

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- opanował technikę głośnego i cichego czytania na poziomie umożliwiającym rozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie,
- czyta głośno, płynnie z odpowiednią intonacją i artykulacją,
- potrafi odnaleźć cytaty,
- zna podstawowe środki literackie i teatralne,
- analizuje reklamę z pomocą nauczyciela,
- korzysta ze słowników pod kierunkiem nauczyciela,

c) pisanie:

- redaguje wskazane w programie kl. I pisemne formy wypowiedzi, potwierdzając znajomość ich głównych wyznaczników,

d) nauka o języku:

- komunikacji językowej (z pomocą nauczyciela potrafi wykorzystać główne zasady nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, rozpoznaje informacje przekazywane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie)
- fleksja (rozpoznaje z pomocą nauczyciela podstawowe formy i funkcje odmiennych i nieodmiennych części mowy)
- składnia (rozpoznaje z pomocą nauczyciela rodzaje wypowiedzi i rodzaje zdań oraz części zdań pojedynczych)
- ortografia i interpunkcja (zna zasady i reguły ortograficzne i interpunkcyjne - dopuszczalne błędy I i II stopnia, umie dokonać poprawy błędów)

e) lektura:

- ogólnie zna problematykę wskazanych w programie kl. I lektur,
- poprawnie pod względem merytorycznym wypowiada się (z pomocą nauczyciela) pisemnie i ustnie,
- posiada elementarną wiedzę o autorach lektur,

f) pojęcia:

- rozumie znaczenie podstawowych pojęć i terminów.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy nie sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

KLASA II GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy sytuują się na poziomie osiągnięć dopełniających. Uczeń taki musi spełniać poniższe wymagania kryterialne w zakresie następujących kompetencji polonistycznych :

a) słuchania i mówienia uczeń powinien:

- posiadać umiejętności samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć lekcyjnych,
- posiadać umiejętność wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując świadomie użyte tropy i figury retoryczne,
- umieć dokumentować swe wystąpienia wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną,

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń powinien:

- posiadać umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
- praktycznie wykorzystywać, przetwarzać i interpretować treści rozmaitych przekazów medialnych,
- samodzielnie analizować i interpretować dzieła ikonograficzne,

c) pisanie uczeń powinien:

- proponować własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
- podejmować świadome próby tworzenia reportażu, eseju, felietonu,
- napisać pracę literacką większych rozmiarów, przemówienie, wystąpienie, referat,
- brać udział i osiągać sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowy i wojewódzkim,
- uczestniczyć w konkursach literackich organizowanych na terenie miasta,
- podejmować aktywną działalność literacką lub kulturalną w różnych formach np. w kółku polonistycznym, teatralnym, dziennikarskim, w grupie poetyckiej

d) nauki o języku uczeń powinien:

- wykazać ponadprogramowe zainteresowania językoznawcze,
- podejmować samodzielne próby poszerzania wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu

e) lektury uczeń powinien:

- legitymować się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,
- odwoływać się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych,
- śledzić aktualne wydarzenia literackie i artystyczne

f) pojęć uczeń powinien:

- posługiwać się bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używać pojęć literackich i kulturowych.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy sytuują się na poziomie osiągnięć dopełniających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas lekcji i w innych miejscach, w których prowadzone są zajęcia (np. biblioteka, muzeum itp.),
- wyraża własny punkt widzenia w sposób jasny i przekonujący,
- bierze aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,
- buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela wyczerpujących odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją,
- aktywnie uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje opinie dyskutantów,
- poprawnie i spójnie opowiada na wybrany temat; oddaje treść właściwą barwą, natężeniem i intonacją głosu,
- poprawnie posługuje się formami wypowiedzi: dyskusja, wykład, opis przeżycia,
- charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- bezbłędnie wygłasza z pamięci fragmenty poezji i prozy, poparte próbą głosowej interpretacji tekstu.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie i bezbłędnie czyta z właściwą intonacją,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie i świadomie cicho czyta tekst inspirujący do konstruktywnego myślenia i działania
- wykorzystuje i modyfikuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna literackie środki wyrazu, a także środki wyrazu teatru, filmu i mediów,
- posiada umiejętność krytycznej analizy treści przekazów medialnych,

- analizuje i interpretuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, wydawnictw encyklopedycznych, antologii, dzieł zebranych, serii wydawniczych, zbiorów muzealnych jako źródła informacji.

c) pisanie:

- sprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programem nauczania: notatka (różne typy), opis sytuacji i przeżyć, streszczenie, charakterystyka postaci, opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu, z wydarzenia z życia, recenzja filmu, koncertu, książki, rozprawka, artykuł prasowy.
- tworzy przypisy i bibliografię.

d) nauka o języku:

sprawne świadome i funkcjonalne wykorzystanie wiedzy językowej z zakresu:

- komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji)
- fonetyki (podział głosek, upodobnienie wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
- fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, nieosobowe formy czasownika – imiesłowy),
- składni (wypowiedzenia pojedyncze, wypowiedzenia złożone i wielokrotnie złożone),
- słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
- ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych oraz umiejętność ich zastosowania udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu).

e) lektura:

- uczeń bardzo dobrze zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym i krytycznym zapoznaniu się z ich treścią,
- umieszcza dojrzały, krytyczny komentarz w wypowiedziach ustnych,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji nad lekturą,
- tworzy oryginalne, samodzielne, krytyczne, o wysokim poziomie literackim prace pisemne,
- dogłębnie zna biogramy autorów lektur.

f) pojęcia:

- bezbłędnie wskazuje, nazywa i definiuje obowiązujące według ustaleń programowych pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe: czynnie posługuje się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- krytycznie słucha wypowiedzi innych osób,
- wyraża własny punkt widzenia w sposób jasny i przekonujący,
- bierze aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,
- buduje precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela wyczerpujących odpowiedzi i informacji z odpowiednią intonacją,
- aktywnie uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje opinie dyskutantów,
- barwnie i spójnie opowiada na wybrany temat; oddaje treści właściwą barwą, natężeniem i intonacją głosu,
- poprawnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: dyskusja, wykład, opis przeżycia, charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- bezbłędnie wygłasza z pamięci wiersz i fragmenty prozy wskazane przez nauczyciela.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- uczeń płynnie i bezbłędnie czyta z właściwą intonacją,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie cicho czyta tekst inspirujący do konstruktywnego myślenia i działania,
- wykorzystuje i modyfikuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna literackie środki wyrazu, a także środki przekazu teatru, filmu, mediów,
- posiada umiejętność krytycznej analizy treści przekazów medialnych,
- analizuje i interpretuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, antologii, dzieł zebranych, serii wydawniczych, zbiorów muzealnych jako źródła informacji.

c) pisanie:

- poprawnie redaguje wszystkie formy wypowiedzi objęte programem nauczania: notatka (różne typy), opis sytuacji i przeżyć, streszczenie, charakterystyka postaci,

opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, sprawozdanie, recenzja z filmu, koncertu i książki, rozprawka, artykuł prasowy.

- tworzy przypisy, bibliografie i próbuje je praktycznie zastosować.

d) nauka o języku:

- uczeń sprawnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu:
 - komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji)
 - fonetyki (podział głosek, upodobnienie wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
 - fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, nieosobowe formy czasownika – imiesłowy),
 - składni (wypowiedzenia wielokrotnie złożone),
 - słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
 - ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych oraz umiejętność ich zastosowania udokumentowana bezbłędnym zapisem).

e) lektura:

- uczeń bardzo dobrze zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- stosuje dojrzały, krytyczny komentarz w wypowiedziach ustnych,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji nad lekturą,
- tworzy samodzielnie, o dość wysokim poziomie literackim, prace pisemne,
- dobrze zna biogramy autorów lektur.

f) pojęcia:

- wskazuje, nazywa i definiuje obowiązujące według ustaleń programowych pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe, czynnie posługuje się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- krytycznie słucha wypowiedzi,
- próbuje brać aktywny udział w dyskusji jako nadawca i odbiorca wypowiedzi,

- buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- udziela odpowiedzi z odpowiednią intonacją,
- uczestniczy w rozmowie na rozmaite tematy,
- spójnie opowiada na wybrany temat,
- próbuje posługiwać się następującymi formami wypowiedzi: dyskusja, wywiad, opis przeżycia, charakterystyka postaci, sprawozdanie (z lektury, filmu, widowiska teatralnego, audycji), streszczenie tekstu popularnonaukowego i fabularnego utworu literackiego,
- wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy wskazane przez nauczyciela.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie czyta z właściwą intonacją,
- próbuje interpretacyjnie czytać teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- cicho czyta tekst inspirujący do przemyśleń i twórczego działania,
- wykorzystuje informacje zawarte w tekście,
- cytuje,
- zna podstawowe środki wyrazu, literatury, teatru, filmu i mediów,
- próbuje analizować treści przekazów medialnych,
- analizuje reklamy,
- korzysta z różnego rodzaju słowników.

c) pisanie:

- redaguje pisemne formy objęte programem nauczania w kl. II (dopuszcza się nieliczne błędy kompozycyjne, stylistyczne i językowe),
- zna zasady tworzenia przypisów i bibliografii,

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z zakresu:
 - komunikacji językowej (odróżnianie informacji od opinii, wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym, etyka mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, dostrzeganie w wypowiedzi przejawów agresji i manipulacji)
 - fonetyki (podział głosek, upodobnienia wewnątrzwyrazowe i międzywyrazowe pod względem dźwięczności, rozbieżność między wymową spółgłosek w śródgłosie a ich zapisem, zasady akcentowania wyrazów w języku polskim),
 - fleksji (części mowy odmienne i nieodmienne, nieosobowe formy czasownika – imiesłowy),
 - składni (wypowiedzenia wielokrotnie złożone),

- słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, sposoby tworzenia wyrazów pochodnych, treść i zakres wyrazu, skróty i skrótowce),
- ortografii i interpunkcji - znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych (dopuszcza się błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia).

e) lektura:

- uczeń w zadowalającym stopniu zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- komentuje treści lektur w wypowiedziach ustnych,
- próbuje aktywnie uczestniczyć w dyskusji nad lekturą,
- redaguje samodzielnie o dość wysokim poziomie literackim prace pisemne,
- dobrze zna biogramy autorów lektur.

f) pojęcia:

- wskazuje, nazywa i definiuje podstawowe pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe obowiązujące według ustaleń programowych w kl. II,
- próbuje posługiwać się nimi w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełnia poniższe wymagania:

a) słuchanie i mówienie:

- próbuje krytycznie słuchać wypowiedzi,
- wyraża własne zdanie,
- próbuje uczestniczyć w rozmowie na rozmaite tematy,
- przy pomocy nauczyciela, buduje wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych
- udziela odpowiedzi z odpowiednią intonacją,
- szanuje zdanie rozmówcy i interpretuje z pomocą nauczyciela opinie dyskutantów,
- opowiada na wskazany temat z pomocą nauczyciela,
- próbuje posługiwać się wymaganymi programem nauczania formami wypowiedzi z wydatną pomocą nauczyciela.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- płynnie czyta z właściwą intonacją,
- cicho czyta tekst ze zrozumieniem,
- wykorzystuje informacje zawarte w tekście,

- cytuje,
- zna podstawowe środki wyrazu literatury, teatru, filmu, mediów,
- analizuje reklamy z pomocą nauczyciela,
- korzysta z różnego rodzaju słowników, encyklopedii.

c) pisanie:

- uczeń zna główne wyznaczniki form wypowiedzi objętych programowymi treściami nauczania w kl. II oraz czyni próby ich poprawnego redagowania.

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - komunikacji językowej (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II)
 - fonetyki (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II),
 - fleksji (podstawowe zagadnienia zawarte w programie nauczania kl. II),
 - słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, analiza słowotwórcza wyrazu z pomocą nauczyciela, rozróżnianie skrótów i skrótowców),
 - składni (rozróżnianie i budowanie wypowiedzi pojedynczych i złożonych, równoważników zdań),
 - ortografii i interpunkcji - znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych (w pisowni dopuszcza się błędy I i II stopnia; umiejętność analizy i poprawy tych błędów z pomocą nauczyciela).

e) lektura:

- wykazuje ogólną znajomość wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, co świadczy o zapoznaniu się z ich treścią,
- komentuje treści lektur w wypowiedziach ustnych wspomaganych przez nauczyciela,
- tworzy samodzielne pisemne prace literackie,

f) pojęcia:

- wskazuje i nazywa obowiązujące według ustaleń programowych podstawowe pojęcia teoretyczne, językowe i kulturalne oraz definiuje je z pomocą nauczyciela,
- próbuje posługiwać się nimi w wypowiedziach ustnych.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który w zakresie swych kompetencji polonistycznych nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie (w klasie trzeciej).

KLASA III GIMNAZJUM

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć ponadprogramowych. Uczeń taki spełniać musi bezwzględnie wszystkie wymagania kryterialne jak na ocenę bardzo dobrą, a ponadto w zakresie:

a) słuchania i mówienia uczeń powinien:

- posiadać umiejętność samodzielnego zbudowania spójnego, logicznego, bezbłędnego językowo i wykazującego się wysokim poziomem merytorycznym kilkuminutowego wystąpienia, bezpośrednio w trakcie zajęć dydaktycznych,
- dysponować umiejętnością wygłaszania przemówień i referatów, wykorzystując świadomie użyte tropy i figury retoryczne,
- wystąpienia swe dokumentować wszechstronną i bogatą erudycją polonistyczną i interdyscyplinarną.

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury uczeń powinien:

- posiadać umiejętność samodzielnej pracy z pozaprogramowym tekstem literackim, popularnonaukowym i naukowym,
- praktycznie wykorzystywać, przetwarzać i interpretować treści rozmaitych przekazów medialnych,
- samodzielnie analizować i interpretować dzieła ikonograficzne.

c) pisanie uczeń powinien:

- proponować własne, urozmaicone graficznie i formalnie formy notowania,
- świadomie tworzyć reportaże, artykuły prasowe, esej, felieton,
- umieć przygotować pracę literacką większych rozmiarów; praca semestralna, praca roczna, praca monograficzna, przemówienie, wystąpienie, referat.
- ewentualnie publikować swe teksty w literackich czasopismach szkolnych i młodzieżowych lub innych opracowaniach i periodykach.
- brać udział i osiągać znaczące sukcesy w konkursach języka polskiego na szczeblu rejonowy i wojewódzkim.

d) nauki o języku uczeń powinien:

- wykazywać ponadprogramowe zainteresowania językoznawcze,
- podejmować samodzielne próby poszerzenia wiedzy językowej w oparciu o wskazaną literaturę przedmiotu.

e) lektury uczeń powinien:

- legitymować się erudycją wynikającą z własnej, ponadprogramowej lektury,

- odwoływać się do niej w wystąpieniach ustnych i pracach pisemnych; śledzić aktualne wydarzenia literackie i artystyczne.

f) pojęć uczeń powinien:

- dysponować bogatym słownictwem terminologicznym, świadomie i funkcjonalnie używając pojęć literackich i kulturowych przyswajanych na drodze indywidualnej edukacji.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć dopełniających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie, zdyscyplinowanie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole i w innych miejscach (np. w muzeum, w bibliotece, podczas prelekcji, itp.) oraz samodzielnie prowadzi notatki
- wypowiada się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzy precyzyjne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- buduje logiczną i spójną wypowiedź na określony temat; posiada umiejętność argumentowania, wnioskowania i oceniania,
- prezentuje własne stanowisko i punkt widzenia w ramach toczonej dyskusji; zajmuje aktywne stanowisko nadawcy i odbiorcy komunikatu słownego,
- sprawnie opanował wymagane programowo formy mówionych wypowiedzi: opis, opowiadanie, charakterystyka, streszczenie, sprawozdanie, sprawozdanie typu recenzji, dyskusja, wywiad,
- wygłasza przemówienia i referaty,
- wygłasza z pamięci fragmenty poezji i prozy, poparte próbą głosowej interpretacji tekstu (odpowiednia barwa, intonacja, natężenie) i wyraźną świadomością jego zawartości semantycznej.

b) czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury:

- bezbłędnie opanował technikę głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczyźstego,
- interpretacyjnie czyta teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- krytycznie i świadomie cicho czyta tekst, motywujący do twórczego myślenia i działania,
- samodzielnie pracuje z tekstem wykorzystując i modyfikując zawarte w nim informacje,
- umiejętnie cytuje,

- posiada biegłą znajomość literackich środków wyrazu oraz znajomość środków wyrazu języka teatru,
- krytycznie odbiera i analizuje treści przekazów medialnych (TV),
- potrafi krytycznie analizować reklamy,
- umiejętnie korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych,
- rozpoznaje archaizmy, składnię języka staropolskiego, gwary.

c) pisanie:

- sprawnie redaguje i tworzy wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programowanymi treściami nauczania w kl. I i II a ponadto (referat, podanie, list motywacyjny, życiorys, CV, dedykacja)
- dokonuje strukturyzacji tekstu z zastosowaniem odpowiednich znaków graficznych,
- tworzy przypisy i bibliografie.

d) nauka o języku:

- uczeń sprawnie, świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową z zakresu:
 - komunikacji językowej (oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny, moda językowa, granice stosowania slangu młodzieżowego, manipulacja językowa w reklamie, styl potoczny, naukowy, publicystyczny, urzędowy)
 - fonetyki i ortofonii,
 - składni (klasyfikacja wypowiedzi; rodzaje zdań złożonych a formy wypowiedzi, budowa i analiza wypowiedzi wielokrotnie złożonych, mowa zależna, niezależna;
 - ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu),
 - słotwórstwa (podstawowy i pochodny; nazwy miejscowości, nazwiska żeńskie, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przenośnym, archaizmy i neologizmy: zapożyczenia, związki frazeologiczne i ich znaczenie), synonimy, antonimy, homonimy.

e) lektura:

- bardzo dokładnie zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym i krytycznym zapoznaniu się z ich treścią, potwierdza to dojrzałym komentarzem (wypowiedzi ustne), aktywną postawą w dyskusji nad lekturą, wysokim poziomem literackich prac pisemnych,
- posiada wnikliwą znajomość informacji o autorach lektur (biogramy z podręcznika literackiego).

f) pojęcia:

- rozumienie, funkcjonalnie wykorzystuje oraz umiejętnie samodzielnie definiuje pojęcia i terminy z zakresu teorii literatury, poetyki, języka oraz kultury, zawarte w programowych treściach nauczania, a także pojęcia i terminy wprowadzane dodatkowo przez nauczyciela

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć rozszerzających. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- uważnie, zdyscyplinowanie słucha wypowiedzi nauczycieli i uczniów podczas zajęć dydaktycznych odbywanych w szkole i w innych okolicznościach (np. w muzeum, w bibliotece, podczas prelekcji, itp.) oraz umiejętnie sporządza na tej podstawie własne notatki,
- wypowiada się w sposób zgodny z ogólnopolską normą wymowy, z zachowaniem prawideł artykulacyjnych i prozodycznych języka,
- tworzy poprawne językowo, logiczne i spójne wypowiedzi jednozdaniowe i wielozdaniowe w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- umiejętnie wypowiada się zgodnie z tematem, przedstawia trafne argumenty i dochodzi do logicznych wniosków,
- wyraża własne stanowisko w trakcie prowadzonej dyskusji,
- poprawnie opanował wymagane programowo formy wypowiedzi,
- wygłasza przemówienia i referaty,
- wygłasza z pamięci wskazane fragmenty poezji i prozy, uwzględniając odpowiednią barwę, intonację i natężenie głosu.

d) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- sprawnie opanował technikę głośnego czytania, z zachowaniem prozodii języka ojczystego,
- czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- posiada umiejętność sprawnej, samodzielnej pracy z tekstem z wykorzystaniem wskazówek i poleceń nauczyciela,
- umiejętnie cytuje,
- zna literackie środki wyrazu oraz środki wyrazu języka teatru,
- świadomie odbiera treści przekazów medialnych,
- analizuje reklamy,
- korzysta ze słowników ogólnych i monograficznych,
- określa specyficzne cechy stylów różnych tekstów.

e) pisanie:

- poprawnie redaguje wszystkie pisemne formy wypowiedzi objęte programowanymi treściami nauczania,
- poprawnie stosuje w zapisie tekstu odpowiednie znaki graficzne,

- zna zasady tworzenia przypisów i bibliografii i potrafi je wykorzystać w praktyce

d) nauki o języku:

- uczeń sprawnie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:
 - komunikacji językowej (oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny, moda językowa, granice stosowania slangu młodzieżowego, manipulacja językowa w reklamie, styl potoczny, naukowy, publicystyczny, urzędowy)
 - fonetyki i ortofonii (budowa i funkcje narządów mowy, podstawowa klasyfikacja głosek polskich, upodobnień i uproszczeń spółgłoskowych, kryteria poprawnościowe wymawiania głosek),
 - fleksji (znajomość form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
 - składni (znajomość rodzajów wypowiedzi, poprawna analiza struktury zdania pojedynczego, rozróżnianie rodzajów zdań złożonych) i ich tworzenie, budowanie i analiza zdań wielokrotnie złożonych,
 - ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; poprawna ortograficznie i interpunkcyjnie pisownia (z dopuszczeniem nielicznych błędów II stopnia) udokumentowana bezbłędnym zapisem tekstu),
 - słowotwórstwa (analiza słowotwórcza wyrazów, wyraz podzielny i niepodzielny słowotwórczo, podstawowy i pochodny; nazwy miejscowości, nazwiska żeńskie, wyrazy o znaczeniu dosłownym i przenośnym, archaizmy i neologizmy, zapożyczenia, związki frazeologiczne i ich znaczenie, synonimy, antonimy, homonimy).

e) lektura:

- dokładnie zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- sprawnie i umiejętnie tworzy samodzielne wypowiedzi (ustne i pisemne) na tematy związane z treścią lektury,
- bierze udział w dyskusji podczas analizy i interpretacji tekstu,
- posiada informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika.

f) pojęcia:

- rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje oraz samodzielnie definiuje terminy teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe objęte programowymi treściami nauczania oraz pojęcia i terminy wprowadzane dodatkowo przez nauczyciela.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć podstawowych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- umiejętnie słucha wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów w rozmaitych sytuacjach dydaktycznych (np. lekcja szkolna, lekcja biblioteczna i muzealna

prelekcja), jest w stanie zrekonstruować te wypowiedzi i podjąć próbę samodzielnego wynotowania ich najważniejszych myśli,

- wypowiada się zgodnie z określonym tematem w formie wypowiedzi jednozdaniowej i kilkuzdaniowej,
- wypowiada się w sposób poprawny, zgodny z ogólnopolską normą wymowy,
- z własnej i cudzej wypowiedzi próbuje wyprowadzać logiczne wnioski,
- tworzy poprawne merytorycznie (z dopuszczalnymi błędami stylistycznymi) ustne formy wypowiedzi takie jak: opis, opowiadanie, charakterystykę, streszczenie, sprawozdanie,
- próbuje zabierać głos w dyskusji,
- wygłasza z pamięci wskazane fragmenty utworów literackich z próbą ich recytacyjnej interpretacji.

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- poprawnie opanował technikę głośnego czytania
- czyta ze zrozumieniem teksty epickie, liryczne i dramatyczne,
- cicho czyta teksty umożliwiające dalszą pracę z samodzielnym wykorzystaniem poleceń i wskazówek nauczyciela,
- umiejętnie cytuje,
- zna podstawowe literackie środki wyrazu oraz główne wyznaczniki języka teatru,
- w przemyślany sposób odbiera treści przekazów medialnych
- zna podstawy języka reklamy i próbuje ją samodzielnie analizować,
- posiada praktyczną znajomość zasad korzystania ze słowników.

f) pisanie:

- tworzy ogólnie poprawne strukturalnie (z dopuszczalnymi nielicznymi błędami kompozycyjnymi, stylistycznymi, językowymi) wskazane w programie nauczania pisemne formy wypowiedzi, (podanie, życiorys(CV), przemówienie),
- poprawnie stosuje akapity

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową w zakresie:
 - komunikacji językowej (znajomość podstawowych pojęć: oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny, moda językowa, slang młodzieżowy, manipulacja językowa, styl wypowiedzi)
 - fonetyki i ortofonii (podstawowa klasyfikacja głosek polskich, ogólne rozumienie zasad upodobień i uproszczeń grup spółgłoskowych, poprawna artykulacja głosek),
 - fleksji (znajomość podstawowych form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),

- składni (umiejętność rozpoznania rodzajów wypowiedzi i rodzajów zdań złożonych oraz umiejętność nazwania części zdania pojedynczego),
- ortografii i interpunkcji (funkcjonalna znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; pisownia dopuszczająca błędy II stopnia i nieliczne błędy I stopnia),
- słowotwórstwa (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, wskazanie wyrazów podzielnych i niepodzielnych słowotwórczo, pochodnych i podstawowych).

e) lektura:

- zna wszystkie wskazane przez nauczyciela lektury programowe, co świadczy o świadomym zapoznaniu się z ich treścią,
- poprawnie merytorycznie wypowiada się (ustnie i pisemnie) na tematy związane z treścią lektury,
- zna podstawowe informacje o autorach lektur na podstawie podręcznika.

f) pojęcia:

- posiada funkcjonalną znajomość (popartą próbą stworzenia własnej definicji) terminów i pojęć teoretycznoliterackich, językowych i kulturowych objętych programowymi treściami nauczania.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wyniki pracy sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych. Uczeń taki w zakresie swych kompetencji polonistycznych spełniać musi poniższe wymagania kryterialne:

a) słuchanie i mówienie:

- słucha wypowiedzi nauczycieli i innych uczniów (w różnych sytuacjach dydaktycznych), rekonstruuje główne tezy i myśli tych wypowiedzi,
- próbuje sporządzić na tej podstawie z pomocą nauczyciela elementarną notatkę własną,
- wypowiada się zgodnie z określonym tematem oraz głównymi normami ogólnopolskiej wymowy,
- tworzy logiczną wypowiedź jednozdaniową i próbuje przy pomocy nauczyciela stworzyć spójną wypowiedź wielozdaniową. Z pomocą nauczyciela,
- próbuje dochodzić do wniosków na podstawie wypowiedzi własnej i innych
- zgodnie z elementarnymi zasadami konstrukcyjnymi redaguje opis, opowiadanie, elementy charakterystyki, streszczenia, sprawozdania – wspomagany przez nauczyciela,
- pamięciowo opanował wskazane fragmenty poezji i prozy.

b) czytania tekstów słownych i odczytywania innych tekstów kultury:

- opanował technikę głośnego i cichego czytania na poziomie umożliwiającym zrozumienie tekstu i jego własne zrelacjonowanie,

- głośno czyta teksty literackie z przestrzeganiem zasad artykulacyjnych i interpunkcyjnych,
- ukierunkowany przez nauczyciela potrafi odnaleźć cytaty,
- zna podstawowe literackie środki wyrazu oraz podstawowe środki języka teatru,
- odbiera treści przekazów medialnych, relacjonuje je (z pomocą nauczyciela),
- wspomagany przez nauczyciela analizuje reklamy
- pod kierunkiem nauczyciela korzysta ze słowników

c) pisanie:

- redaguje wskazane w programie pisemne formy wypowiedzi, potwierdzając praktyczną znajomość głównych wyznaczników tych form (dopuszczalne błędy kompozycyjne, stylistyczne, językowe).
- stosuje akapity

d) nauka o języku:

- uczeń funkcjonalnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - komunikacji językowej (rozpoznawanie przy pomocy nauczyciela oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny, slangu młodzieżowego, stylu potocznego, naukowego, publicystycznego, urzędowego)
 - fonetyki (podstawowa klasyfikacja głosek polskich),
 - fleksji (rozpoznawanie przy pomocy nauczyciela podstawowych form i funkcji odmiennych i nieodmiennych części mowy),
 - składni (umiejętność rozpoznania – z pomocą nauczyciela - rodzajów wypowiedzeń i rodzajów zdań złożonych oraz części zdania pojedynczego),
 - ortografii i interpunkcji (znajomość zasad i reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; w pisowni dopuszczalne błędy I i II stopnia – umiejętność analizy i poprawy tych błędów z pomocą nauczyciela).
 - słowotwórstwa (znajomość analizy słowotwórczej wyrazu, rozpoznawanie wyrazów podstawowych i pochodnych).

e) lektura:

- posiada ogólną znajomość problematyki wszystkich wskazanych przez nauczyciela lektur programowych, co świadczy o przynajmniej częściowym zapoznaniu się z ich tekstem,
- poprawnie merytorycznie wypowiada się (ustnie – z pomocą nauczyciela – oraz pisemnie) na najważniejsze tematy związane z analizą i interpretacją omawianej lektury,
- posiada elementarną wiedzę o autorach lektur.

f) pojęcia:

- zna najważniejsze terminy i pojęcia teoretycznoliterackie, językowe i kulturowe objęte programem nauczania.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki w pracy nie sytuują się na poziomie osiągnięć koniecznych, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Uczeń taki nie jest w stanie wykonać z pomocą nauczyciela zadań o niewielkim stopniu trudności, a posiadane braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu edukację na wyższym poziomie.